Schatgraven in Albanese grotten

Schatgraven in Albanese grotten

Jarenlang wisten we in het Westen maar weinig over Albanië, maar in het laatste decennium na de spanningen in Kosovo zijn de deuren dan toch een keer open gegaan. Wat aangetroffen werd was een groot maar zeer gedateerd vliegtuigpark. Dit op zich is al een bijzonder fenomeen te noemen want er werd nog mee gevlogen alsof de tijd stil had gestaan.

Nu de strategische situatie rond Albanië en de politieke verhoudingen in de buurlanden volledig anders is komen te liggen heeft men beseft dat de dagen van weleer met koude oorlog-achtige toestanden verleden tijd zijn. Een kleine helicopterluchtmacht naar Westerse maatstaven is wat er over blijft. Bell 206, Bell 205, en samenwerking met Politie en SAR diensten (Alouette III en Ecureuil)
Het startpunt voor een langzame maar gestage opbouw van een nieuwe Albanese luchtmacht.

De vele jachtvliegtuigen uit de jaren vijftig en zestig, welke op zeer korte termijn gewoon worden 'verschroot' werden aangetroffen zowel letterlijk in de bergen, alsmede opgeslagen buiten soms in lange rijen. Voordat de sloop zal plaatsvinden kreeg Piloot en Vliegtuig de kans om dit weggestopte museum nog eenmaal te fotograferen. Overigens kregen we al pratend met luchtmacht mensen de indruk dat de Albanezen pas nu het besef beginnen te krijgen dat er misschien toch nog iets van bewaard moet blijven vanuit historisch oogpunt bezien. Het is te hopen dat dit groeiend besef het zal winnen in het tijdspad van de sloophamers.

Wat is er zo bijzonder ?

Veel vliegtuigen staan weggestopt in lange grotten, tunnels in de bergen die cavernen heten. We kennen dit verschijnsel vanuit Zwitserland, alleen deze zijn niet op de schaal van wat we in Albanië zagen. Ware gangenstelsels, enorme fortificaties! In Gjader en Kusovice staan tientallen Mig 15/17/19/21 types (alleen heten ze hier Shenyang F-5/FT-5/F-6/F-7A) in lange rijen van tientallen in de tunnels. Het was de ultieme verdediging tegen onverhoedse aanvallen. Van wie eigenlijk? Nu ja het Westen was wel een kandidaat, ze waren ook bang voor ons maar we waren niet de enige potentiële vijand. Joegoslavië had in het verleden bij grensconflicten bombardementen uitgevoerd op Albanees grondgebied waarbij vrouwen en kinderen waren gedood.

Maarschalk Tito's ambities werkten ook de Albanezen op hun zenuwen en penetraties van het Albanese luchtruim waren aan de orde van de dag. Een pikant detail is dat door de politieke koers die oud leider Hoxha voerde er een situatie van onmin kwam met de Russen en daar wapens uit het Westen al helemaal taboe waren gingen ze deze dus maar in China halen. Het waren dan weliswaar Russische ontwerpen in licentie gebouwd door Shenyang maar het is toch een redelijk unieke situatie voor Europa. Het leverde eenmalige bijzondere plaatjes op in de cavernen.

De meeste grotten en opslagplaatsen zijn inmiddels niet meer voorzien van werkend electrisch licht, en om nog enigszins te kunnen fotograferen was of enerzijds een superflitser nodig om binnen het gegeven tijdsbestek toch een redelijke indruk te kunnen weergeven, of er zou een zee van tijd nodig zijn geweest om elk vliegtuig met andere technieken vast te leggen. Met dank aan de Albanese Luchtmacht die zeer welwillend hun oude materiaal toonde en ons alle medewerking gaf om zelfs vliegtuigen naar buiten te rijden !

Wim Das & Kees Otten